Ποιά εἰρωνία! Ἡ πρωτη του γνωριμιά μὲ τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς δικηγόρους τὸν ἀπελπίζουνε. Ἀνοίγει φροντιστήριο, παίρνει μαθηταδες, σκοτώνεται ξανὰ στὴ δουλειά. Παλεύει μὲ τὸν ἑαυτό του δυὸ χρόνια. Ὁ Τσιγγάνος πού θρονιαστηκε μέσα του ἀπ' τὰ μικρὰ τὰ χρόνια, νικᾷ. Ἀρχίζει καὶ ἡ ἀρρώστια του. Παθαίνει ἀπὸ πλευρίτη, θεραπεύεται. Ξεσκίζει τ. δίπλωμα, ξεσκίζει τα βιβλια του καὶ τὰ πετᾷ κατάμουτρα κοινωνίας καὶ καθηγητάδων. Κ' ἔτσι σε μιὰ στιγμὴ πολυστοχαστα, ὕστερα ἀπὸ μακρόχρονο ἀγῶνα, καταστρέφει καὶ ποδοπατᾷ τὰ ψεύτικα ἰδανικά, πού δὲν εἶταν ποτὲ δικα του! Στὸν πόλεμο τοῦ 97, πού βρέθηκε θελοντής, σκότωσε ἕνα ἄλλο ἰδανικὸ ψεύτικο, τὸν Πατριωτισμό, γιατὶ γνωρίστηκε ἀπὸ κοντὰ μὲ τὸ βαρβαρο καὶ ἀπάνθρωπο αὐτὸ θεσμό.

Οἱ ψευτοπατριῶτες, οἱ ψευτοχριστιανοί, οἱ παπάδες, οἱ ἐθνικὲς ἑταιρίες, οἱ πατριωτικὲς κυβερνήσεις, οἱ ἀρχοντοι, οἱ γαλονάδες, οἱ ἀθηναιογράφοι, οἱ φλογεροὶ ρητόροι ἀλλ' Καζάζη κ.λ.π. ὁ ἀμόρφωτος ὁ δύστυχο, ὁ λαός πού οἱ λίγοι κακοεργοι τραβᾶνε ἀπὸ τὴ μύτη, ζουγραφιστήκανε μέτα στὸ «Μισόφωτα» ὅπως ἔπρεπε. Καμιὰ παρέλειψη, κομμὶ ὑποχώρηση! Καὶ μέσ' τὴ βρῶμα αὐτή, μέσα στὴ χολεριασμένη ἀτμοσφαῖρα, δεν ἀνθίζει πρίν λουνε τὰ παιδιὰ τοῦ Φωτος, οἱ μάρτυρες, τῶν εἰδωλων οἱ καταλύτες. Τί κι ἂν ἀπότυχαν, τί κι ἂν ἀποτύχουνε. Μήπως τὸ μέλλο δὲν ἀνήκει σ' αὐτούς.

Κ' ἔτσι ἀπογοητευμένος, δίχως ἰδανικὰ καὶ μὲ τὰ σπέρματα τῆς φθορᾶς μέσα του γύρισε στὴ Ρουσία. Τὸ ἀλλησμόνητο τὸ 1905 κι ὁ σηκωμὸς τοῦ λαοῦ τῆς Ρουσίας τονὲ ξαναντιώσανε. Βρῆκε πιὰ τὸ ἰδανικό, πού ὀνειρευόταν καιροὺς καὶ χρόνια, τὰ ὄνειρά του παίρνανε σάρκα καὶ ὀστά. Ξανάνθισε ἡ νιότη κ' ἡ χαρὰ στὸ πρόσωπό του, ξαναπῆρε καινούρια δύναμη καὶ ξέχασε τὴν ἀρρώστια του. Ρίχτηκε πιὰ στὴ δουλειά πού ἀγάπησε, δουλειὰ πού πιθοῦσε. Πολέμησε, πολεμήθηκε. Τὸν εἶπανε προδότη, τονὲ βαφτίσανε ἀναρχικὸ τὰ σκοτεινὰ τὰ πνέματα οἱ ὑποκριτές, οἱ ψευτοέλληνες καὶ ψευτοχριστιανοὶ πατριῶτες του, πού τοὺς ἔδειρε ἀλύπητα στὸ πρῶτο θεατρικό του ἔργο «Τὸ σκοτάδι» γραμμένο στὴ ντοπιολαλιὰ τῆς πατρίδας του, καθὼς καὶ στὴν «Προξενιὰ» ἄλλο φοβερὸ καμουταίκι γιὰ τὸ μπουρζουᾶ Ρωμιὸ κείνωνε τῶν τόπων.

Λίγες μέρες πρὶν πεθάνη πῆρε ὅλα τὰ χερόγραφά του καὶ τἄρριξε στὴ φωτιά. Σωθήκανε μονάχα ὅσα δὲν εἴτανε στὴν κάμαρά του καὶ ὅσα οἱ φίλοι του εἴχανε ἀντιγράψει. Σε κατοπινὰ φύλλα τοῦ «Νουμᾶ» θὰ δημοσιέψουμε μερικὲς σκηνὲς ἀπὸ τὸ πεντάπραχτο κοινωνικὸ δράμα του τὰ «Μισόφωτα».

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα δρ. 5.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ δρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἢ δὲ στέλλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου Ὁμόνοια), στὴ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Στὰ Χανιὰ (Κρήτη) στὸ Πρακτορ. Ἐφημερίδων τοῦ κ. Ἀλικιώτη).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ συντεχνίες—Ποιός φταίει καὶ ποιός εὐθύνεται—Μιὰ ἐξυπνάδα τοῦ κ. Κουντουριώτη—Ἐθνικοναυτικὸς καυγάς.

ΝΑ ΔΟΥΜΕ ἴσαμε ποῦ θὰ πάνε τὸ σκοινὶ οἱ συντεχνίες τῆς Ἀθήνας. Ὕστερ' ὀπὸ τὰ ὀνόματα καὶ τὶς κουβέντες τους μὲ τὸ Βασιλιά, ζητάνε σήμερα νὰ κάνουν καὶ συλλαλητήριο καὶ κανεὶς κιὰ δὲν μπορεῖ νὰ ξέρει τί θὰ ζητήσουν αὔριο καὶ μεθαύριο, μὲ τὸ δρόμο πού πήρανε πιά.

Δὲ θέλουμε σήμερα νὰ μποῦμε βαθύτερα στὰ πράματα καὶ νὰν τὰ ξετάσουμε ἀπ' ὅλες τους τὶς μεριές. Τὰ ξετάζουμε πάνου κάνου κι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τους μοναχά, τὴν καλή, κ' ἔτσι μὲ τὴν ὄρεξη πού δείχνουν οἱ συντεχνίες νὰ μποῦνε, ἴσως κι ἀσύνειδα, στὴν Κυβέρνηση τῆς χώρας (γιατὶ ἴσα ἴσα κάτι τέτιο κάνουνε σήμερα, ζητώντας ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ κάνει οἰκονομίες καὶ νὰ μὴ βάλει καινούριους φόρους), μὲ τὸ κίνημα λοιπὸν αὐτὸ σπρώχνουν τὸ λαὸ νὰ χειραφετηθεῖ σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὸν ἐπίσημο ἀντιπρόσωπό του, τὸν **κομματικὸ** *βουλευτή, καὶ νὰ ζητήσει κάπιον ἄλλονε ἀντιπρόσωπο, εἰλικρινέστερο, πού θὰ τοαλαπατήσει τὰ προσωπικὰ τὰ κόμματα, πού τὸν ξεμεταλλεύουνται σήμερα.*

Οἱ συντεχνίες, ὅπως ἀνακατωθήκανε τώρα τελευταῖα στὰ πολιτικὰ ζητήματα κι ὅπως δουλεύουν, κάμανε ἕνα εἶδος δεύτερη Βουλὴ—τὴ «Βουλὴ τοῦ λαοῦ», ὅπως πολὺ νόστιμα τὴ χαραχτήρισε ἡ «Νέα Ἡμέρα» τῆς Τεργέστης, καὶ ἡ Βουλὴ τοῦ Λαοῦ θὰ πολεμήσει καὶ θὰ φέρει σὲ θεογνωσία τὴ «Βουλὴ τοῦ Ὄχλου», δηλ. τὴ Βουλὴ ΜΑΣ, πού νὰν τὴ χαιρόμαστε.

Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ, σύφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα, δὲν ἔχει καμιὰ εὐθύνη γιὰ ὅ,τι κακὸ γίνεται στὸν τόπο. Ἡ Βουλὴ (ἔτσι ὑποστήριξε ὁ κ. Δραγούμης στὴ συνεδρίαση τῆς Δευτέρας) δίχως εὐθύνη κι αὐτή. Μ' καὶ ἡ Κυβέρνηση (ἀπάντησε ὁ κ. Θεοτόκης) δὲν μπορεῖ νἄχει τὴν παραμικρότερη εὐθύνη, ἀφοῦ βγαίνει ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ διορίζεται ὀπὸ τὴ Βασιλεία—ποῦναι κ' οἱ δυὸ ἀνεύθυνες.

Κ' ἔτσι μὲ τὸ νεόβγαλτο αὐτὸ πολιτικὸ δόγμα ἕνας, φαίνεται, πὼς εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ ὅλα τὰ κακὰ πού γενήκανε καὶ πού ξακολουθητικὰ γίνουνται στὴ χώρα - κι ὁ ἕνας αὐτὸς δὲν πρέπει νἆναι οὔτε ὁ Θρόνος, οὔτε ἡ Βουλή, οὔτε ἡ Κυβέρνηση.

Μήπως ἄραγες εἶναι ὁ Λαός;

★

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ἔκανε—δόξα νἄχει ὁ Θεός!—κι ὁ κ. Κουντουριώτης μιὰ ἔξυπνη παρατήρηση μέσα στὴ Βουλή.

Ὅταν ὁ κ. Λεβίδης, στὴ συνεδρία τῆς Δευτέρας, φαφλατάρισε γιὰ «ὕψιστα ἐθνικὰ συμφέροντα» πού θυσιάζουνται ἄγρια στὸ βωμὸ τῆς μικροπολιτικῆς (εἶχε ἀντίξει ἡ ἀντιπολίτευση πλατιὰ συζήτηση γιὰ ἕναν ἀγροφύλακα), ὁ κ. Κουντουριώτης ταῦπε κωμικοτρόπικα:

— Σεῖς τα λέτε αὐτά;

Κ' ἔτσι ὁ τρομερὸς κ. Λεβίδης, θυμήθηκε πὼς καὶ ἡ ἀφεντιά του, σὰ βοίσκεται στὴν ἀντιπολίτευση, παρόμια ζητήματα μικροπολιτικῆς ξεφουρνίζει γιὰ νὰ κωλυσιεργεῖ. Ὡστόσο τὰ «ὕψιστα ἐθνικὰ συμφέροντα» εἶναι ἡ πιὸ συνηθισμένη ρουκέτα πού ξαπολύεται ἀπὸ τὰ βουλευτικὰ τὰ στόματα.

★

ΔΥΟ ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ λίγο ἔλειψε νὰ πιαστοῦνε στὰ χέρια μέσα στὴν «Ἤβη» γιὰ κάπιο ζήτημα ἐθνικό· ὁ ἕνας μάλιστα τράβηξε καὶ πιστόλι, καὶ ἴσως ἴσως γι' αὐτὸ κάπια ἐφημερίδα τοῦβαλε καὶ τὴν εἰκόνα του, μπροστὰ μπροστά, καὶ μὲ μεγάλη στολὴ μάλιστα.

Ποιός φταίει ἀπὸ τοὺς δυό τους, δὲν ξέρουμε οὔτε πολυσκοτιζόμαστε. Κεῖνο πού μᾶς διαφέρει καὶ πού μὲ χαρά μας τὸ γράφουμε εἶναι πὼς ὁ καυγάς τους, ὄχι γιὰ τὸ πάπλωμα, παρὰ γιὰ τὸ γόητρο τοῦ ναυτικοῦ καὶ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἔθνους γίνεται—καὶ τέτιους καυγάδες ἀξίζει νὰν τοὺς καμαρώνει κανείς.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΣ

(Μερικὰ ἀπὸ τὰ λόγια πού εἶπε στὴ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ὁ ποιητὴς καὶ νέος Ἀκαδημαϊκὸς Ζὰν Ρισπέν).

Πλέκοντας τὸ ἐγκώμιο τοῦ André Theuriet καὶ χαραχτηρίζοντας τὸ ἔργο του, εἶπε πὼς μπορούμε νὰ βαλουμε ἐπιγραφὴ σ' αὐτὸ τἀκόλουθα λόγια τοῦ Montaigne:

«Το ὕφος, πού μ' ἀρέσει, εἶναι τὸ ὕφος τὸ ἁπλο

βουνὰ κοντὰ στὰ σύνορα.

Ἡ Κούλα ἡσύχασε σιγὰ σιγὰ ἀπ' τὸν τρόμο της κι ἀπ' τὸν καημό, μὰ πέρασε πολὺς καιρὸς ὅσο νἀποφασίση νὰ ξανακοιτάξη στὸ βελούχι ἀντίκρια.

Γ'.

Καὶ περνᾶν τὰ χρόνια· μονότονα κι ὁμοιόμορφα, ὅσο δὲν ξαναφάνηκε ἄλλος βαλτινὸς λοχίας. Στὸ διάβα τους δείχτηκε ὅμως ἄλλη μιὰ φορὰ πὼς ἡ γενιὰ δὲν εἶναι λόγος ἄδειος καὶ πὼς ὁ Θεὸς δὲν πῆρε ὁλότελα τὸ χέρι του ἀπ' τἀρτανὰ τοῦ Θώμου Κρανιά. Ὁ γυιός του, μὲ πολλὰ ἢ λίγα βάσανα μπῆκε τέλος στὴ σκολὴ κ' ἡ Φρόσω σὰ νὰ ξανάνιωσε. Ἡ ραχη πάσχει νὰ μὴ σκύβη πιά, τὸ μάτι νὰ μὴ βλέπη πὼς ἡ κούλια ὅλο καὶ ρεύει, οἱ τοίχοι της ἀποραγίζονται, τὰ παραθυρόφυλα δὲ φράζουν τὸν ἄνεμο τῆς ποταμιᾶς, ἡ τσατή της δὲ βαστάει τὶς μπόρες τοῦ χυνόπωρου. Καὶ μέσα ἀπὸ τοὺς τοίχους της δὲ στάθηκε λιγότερο σκληρὸς ὁ χρόνος. Ὅλα ξεχαρβαλώθηκαν· σκεπάσματα, στρωσίδια δὲν παίρνουν ἄλλο μπάλωμα, γιὰ τὸ γιορτάσι τἀδερφοῦ δὲ φτάνει νὰ βοηθάη ἡ γειτονιὰ μονάχα μὲ τὸ ξηντανούμερο σεντόνι. Μὰ ὅλ' αὐτὰ θὰ τὰ ξεκαινουργώση τὸ μακρὺ ὑπαθί, πού ἔρχεται σιγουρεμένο πιά. Ἡ Φρόσω ἤταν ἕτοιμη νὰ βγάλη καὶ τὰ μαύρα, ἂν δὲν πέθαινε ἔξαφνα στὸ πατρικὸ χωριὸ ἕνας μπάρμπας, συγγενὴς καλός, πού θυμοῦνταν κάθε χυνόπωρο τὶς ἀνιψιὲς τῆς κούλιας μ' ἕνα σακούλι ραχανά, φασόλια καὶ καρύδια καὶ ποῦ καὶ ποῦ καὶ κάνα δεκάρικο. Πάει, στέρεψε κι αὐτὴ ἡ πηγή, ἀφοῦ πρώτα στέρεψε κ' ἡ ἄλλη τοῦ Γεσίλα, πού δὲν εἶναι σιτιστὴς στὸ λόχο πιά, μὰ χρειάζεται κι ὁ ἴδιος τώρα χαρτζιλίκι στὸ σκολειὸ πού εἶναι κλεισμένος.

Ἔπρεπε λοιπὸν ἡ Παναγιούλα νὰ συχνώση τοὺς βραδινοὺς της δρόμους στοὺς φίλους καὶ στοὺς συγγενεῖς μέσα στὴν πόλη. Κι ὅσο νὰ γυρίση αὐτή, ἡ Μαριὼ ἢ ἡ Κούλα, μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ ἔπρεπε νὰ λείψη ἀπ' τὸν ἀποστερνο περίπατο στὴν ἀκροποταμιά. Ὁ νέος δήμαρχος εἶχε κοντὰ ἐκεῖ οἰκόπεδα καὶ τὴν ἔκαμε πλατεία καὶ δὲ μποροῦσαν νὰ βγαίνουν, ὅπως πρίν, μὲ τὶς παντόφλες. Παπούτσια περιττὰ δὲ βρίσκονταν στὴν κούλια καὶ τῆς Φρόσως τὰ στιβάλια δὲ χωροῦσαν πιὰ στὴν Παναγιούλα. Τούτη δὲν εἶχε κανένα λόγο νὰ μὴν τρέχη καὶ στην πολη ὅπως γύριζε στὴ γειτονιά, ἴσως ἀκόμα ἡ γδύμια της νὰ συγκινοῦσε πιὸ πολὺ τοὺς συγγενεῖς, μὰ ἀπ' τἄλλο μέρος κι αὐτὴ στὴν κούλια ἀνήκε κ' ἡ κούλια ἔπρεπε νὰ φυλάη πάντα κάπια προσχήματα. Οἱ καυγάδες ποιά ἀπ' τὶς δυὸ ἀδερφὲς νὰ μείνη ἀπ' τὸν περίπατο ἔδιναν κ' ἔπαιρναν καὶ μαύρα κι ἄλλα τῆς ἀρφανῆς τῆς πλύστρας τοῦ πατέρα ὅταν ἀργοῦσε νὰ γυρίση, ἂν μάλιστα ἤταν ἡ Μαριὼ πού καρτερούσε κι ἂν κιόλα γύριζε μ' ἀδειανὰ χέρια, ὅπως δὲν ἤταν σπάνιο. Γιατὶ οἱ συγγενεῖς κ' οἱ φίλοι σὰ νὰ πήραν καὶ στερεύονταν καὶ κοντὰ σ' αὐτοὺς κ' οἱ λεβέντες ἀπ' τὸ καστρο δὲν ἤταν πιὰ σὰν πρώτα πρόθυμοι σὲ κάθε ἀπαίτηση τῆς κούλιας. Καὶ τῆς Μαριὼς πολὺ λιγότερο.

(Ἀκολουθεῖ)